

VERSLAG VAN DE ALBEDA LEERSTOEL

Arbeidsverhoudingen in de publieke sector 2019

Prof. mr. B. Barentsen

Prof. dr. J.J.M. Uijlenbroek

Leiden, januari 2020

Inleiding

De Albeda Leerstoel is ondergebracht bij de Universiteit Leiden aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid, Instituut voor Publiek Recht, Sociaal Recht. De bijzonder hoogleraren zijn prof. mr. B. Barentsen en prof. dr. J.J.M. Uijlenbroek. Beiden zijn benoemd voor een periode van vijf jaar.

Het vak

Gezamenlijke colleges: *het keuzevak "Arbeidsverhoudingen bij de overheid"*

Prof. Barentsen en prof. Uijlenbroek verzorgen in het curriculum aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Leiden het keuzevak 'Arbeidsverhoudingen bij de overheid'. Doel van het vak is inzicht geven in het ambtenarenrecht en de bijzondere vraagstukken die te maken hebben met het werken bij de overheid, die naast de rol van werkgever van de ambtenaren ook de rol van wetgever heeft te vervullen, de behartiger van het publieke belang. In 2019 is het vak door Barentsen en mr. M.A. Schneider (medewerker Leidse afdeling sociaal recht) gedoceerd, maar wel met gebruikmaking van de eerder door Uijlenbroek geselecteerde materialen en onderwerpen. Zeker dit jaar was het vak vooral juridisch en minder bestuurskundig van inhoud, al kwamen politiek-bestuurlijke verhoudingen wel aan bod.

Dit keuzevak staat open voor bachelorstudenten in het 2^e of 3^e jaar. De meeste studenten zijn afkomstig uit de juridische hoek. Net als in 2018 namen uitsluitend rechtenstudenten deel.

In een reeks van tien colleges wordt in het vak ingegaan op uiteenlopende onderwerpen die te maken hebben met de arbeidsverhoudingen bij de overheid. Onder meer komen aan de orde:

- de ambtelijke status;
- het sectorenmodel en het cao-overleg bij de overheid;
- de medezeggenschap bij de overheid;
- ontslagrecht;
- de individuele rechtsbescherming;
- (aanvullende) sociale zekerheid;
- de verhoudingen tussen politiek en ambtenaren;
- integriteit en vrijheid van meningsuiting.

Het aantal studenten bedroeg 25.

Inhoudelijk

Indeling werkzaamheden

De werkzaamheden van de hoogleraren zijn ingericht conform de doelstellingen van de leerstoel en hebben betrekking op onderwijs, onderzoek en de platformfunctie:

- Onderwijs, o.a. het keuzevak Arbeidsverhoudingen bij de overheid;
- Het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek;
- Het aangaan van samenwerkingsverbanden;

- Het instellen van, dan wel medewerken aan studietoelmissies;
- Overige activiteiten die aan de doelstelling beantwoorden.

Meerjarenagenda Leerstoelen CAOP

De Leerstoelen verbinden wetenschap met beleid en praktijk en werken vanuit een gezamenlijke meerjarenagenda die in 2018 is geactualiseerd en loopt tot en met 2021: "Transformaties en verschuivingen in het publiek domein. Consequenties voor kwaliteit van arbeid en arbeidsverhoudingen". Deze agenda vormt (mede) het kader voor activiteiten.

In de meerjarenagenda komen de algemene ontwikkelingstendensen in het publieke domein tot uiting in drie centrale spanningsvelden op verschillende niveaus:

1. Effectiviteit versus legitimiteit van overheidshandelen (de verhouding tussen overheid en burger)
2. Zekerheid versus flexibiliteit in arbeidsverhoudingen en personeelsbeleid (de verhouding tussen werkgever en werknemer)
3. Decentralisatie versus integraliteit van bestuur (de verhouding tussen de verschillende bestuurlijke niveaus)

De drie spanningsvelden komen op verschillende manieren terug in de activiteiten van en de relaties tussen de vijf leerstoelen.

Netwerken

In het kader van het ontwikkelen van de kennisfunctie, de kennisvalorisatie en het netwerk onderhoudt de leerstoel contacten met verschillende (universitaire) instellingen, zoals:

- Kenniscentrum CAOP
- De andere leerstoelen die door het CAOP worden ondersteund
- Departementen, met name het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- De vakgroepen en leerstoelgroepen van universiteiten
- Algemene Bestuursdienst
- CPB, WRR, Raad van State, SER andere onafhankelijke adviesorganen

Activiteiten

De planning omvat eigen onderzoek en het uitbreiden van de onderzoeksequipe via onderzoeksprojecten. Een promovenda heeft onder begeleiding van de hoogleraren haar onderzoeksplan uitgewerkt en eerste concept-delen van het proefschrift geschreven.

Verslag Prof. mr. B. Barentsen

In 2019 stond het thema normalisering centraal in onderwijs, expertbijeenkomsten en onderzoek. Barentsen heeft vanuit de Universiteit Leiden, tezamen met de Radboud Universiteit en de Erasmus Universiteit een Leergang Arbeidsrecht opgezet die ten behoeve van zo'n 200 arbeidsjuristen van het Rijk (en gelieerde ZBO's) in de herfst van 2018 is gestart. In 2019 hebben vele onderwijsbijeenkomsten plaatsgevonden en is deze afgesloten met een examen voor is de eerste lichting Als opdrachtgever (en tevens grootste 'afnemer') fungeert het Ministerie van BZK. De leergang omvat 20 dagdelen verspreid

over een periode van een klein jaar. Inmiddels (2020) loopt de cyclus voor de derde groep op zijn einde en heeft ook de tweede groep examen gedaan.

Daarnaast heeft Barentsen bij verschillende gelegenheden en voor verschillende gezelschappen onderwijs verzorgd over de Wvna, of deelaspecten daarvan. Het gaat onder meer om een drietal bijeenkomsten 'Onder professoren' voor de Vereniging van Arbeidsrecht Advocaten Nederland, een onderdeel van een WNRA leergang van de VNG bij diverse gemeentes, cursussen aan de rechterlijke macht (SSR, landelijke hovendagen op ad hoc basis) en deelname aan Labour Law Lands.

Sociale media

Om de belangstelling voor arbeidsverhoudingen bij de overheid (en de studie daarvan) te vergroten is Barentsen actief op Twitter. Uiteraard leent dit medium zich matig voor beschouwingen en nuances, maar het is wel geschikt om de aandacht te vestigen op publicaties, activiteiten en ontwikkelingen in de praktijk. Via @BarendBarentsen neemt hij deel aan het debat over sociaal recht en arbeidsverhoudingen in den brede en ook over de arbeidsverhoudingen bij de overheid. Daarnaast bespreekt hij op een eigen site (<http://www.wezengaatvoorschijn.nl>) regelmatig arbeidsrechtelijke/ambtenarenrechtelijke onderwerpen.

Kennisplatform (bijeenkomsten)

Deze bijeenkomsten werden gezamenlijk met het CAOP en/of andere leerstoelhouders georganiseerd.

- Referent/voorzitter bijeenkomst Primaat van de politiek 30 oktober 2019 CAOP
- Spreker 'Drieluik arbeidsverhoudingen bij de overheid 20 november 2019 CAOP
- 1-daagse Masterclass normalisering CAOP (met Loe Sprengers), voorjaar 2019

Publicaties

'Normalisering, integriteit en ontslag' TAP 2019/156 (met M.A. Schneider)

Kroniek van het sociaal recht NJB 2019/2169 (Met S.F. Sagel & J.T. van der Kroon)

NB: Dit is een selectie van de publicaties.

Zie voor een volledig overzicht van de publicaties

<https://www.universiteitleid.nl/medewerkers/barend-barentsen>

Verslag prof. dr. J.J.M. Uijlenbroek

De activiteiten van Uijlenbroek in 2019 kenmerken zich door het uitdragen van verworven inzichten via congressen, debatbijeenkomsten en individuele kennisuitwisselingen en advies, met een breed spectrum aan onderwerpen overeenkomstig de meerjarenagenda van de Albeda leerstoel.

Onderwerpen varieerden van de effecten van technologische ontwikkelingen op arbeidszaken, het Nederlandse overlegmodel na de invoering Wet normalisering rechtspositie ambtenaren, een overzicht en analyse van in 2019 afgesloten cao's in de publieke sector tot de al of niet gewenste flexibiliteit op de arbeidsmarkt, mede in relatie tot het advies 'Regulering van Werk' onder voorzitterschap van de heer Borstlap.

Daarnaast heeft Uijlenbroek colleges gegeven (een nieuw vak 'Effecten van nieuwe technologie op openbaar bestuur en management') en is mede onder zijn redactie de twee jaarlijkse editie van de Staat van de ambtelijke dienst verschenen waarin het thema 'Technologische en sociale innovatie' centraal stond. De leerstoelen bepleiten hierin een samenhang tussen technologische en sociale innovatie.

Overzicht activiteiten op hoofdlijnen.

- Begeleiden van twee promovenda.
- Colleges 'Effecten van (disrupte) technologie op bestuur en management' (Mastervak Bestuurskunde)
- Deelname en redactie 'Staat van de ambtelijke dienst 2019: 'Technologische en sociale innovatie', verschenen in juni 2019. Dit thema krijgt een vervolg via de colleges en de denktank Technologie en Werk onder leiding van Uijlenbroek. De denktank ontwikkelt onder meer handreikingen en scholing voor de brede publieke sector.
- Deelname debatten uit de reeks "Veranderende samenleving, veranderende overheid". Deze meerjarige debatreeks behandelt thema's die actueel en relevant zijn voor de brede publieke sector en biedt daarbij handelingsperspectieven.
- Deelname aan het Drieluik 'Hoe staan we ervoor?', over normalisering, gehouden in november 2019, "De normalisering lijkt redelijk geruisloos te gaan verlopen", "De stand van cao-land in 2019" en "Medezeggenschap en arbeidsvoorwaarden na normalisering".

Onderwijs

Keuzevak "Arbeidsverhoudingen bij de overheid".

Gastcolleges

Publiek management (Bestuurskunde)

Begeleiding promovenda

Een promovenda heeft onder begeleiding van de hoogleraren haar onderzoeksplan uitgewerkt en eerste concept-delen van het proefschrift geschreven.